

Cyberprzemoc – cyberdzieci

Cyberdzieci (in. Pokolenie Z) to osoby urodzone po 1996 roku, mieszkające w krajach o wysokim nasyceniu rynku najnowszą techniką, a także szybko rozwijającą się gospodarką. Uważa się je za zapowiedź nowego wzoru w relacjach konsumenckich. Już niemowlak od urodzenia bawi się elektronicznymi gadżetami. W wieku kilku lat dziecko jest doświadczonym internautą, a często nawet początkującym blogerem. Szybko staje się trendsetterem określonej marki, do której przywiązuwano go od najwcześniejszych lat życia. Pokolenie Z jest naturalnie przygotowane do poruszania się w świecie cyberprzestrzeni, bezbłędnie odróżnia i wartościuje marki. Cyberdziecko jest przez cały czas zanurzone w cyberprzestrzeni dzięki takim urządzeniom jak komórka, laptop, mp3, mp4, radio, telewizor, żyje według nieświadomionej zasady „To, czego nie ma w sieci, nie istnieje”. Cyberdziecko odłączone od wszystkich medialnych protez i odcięte od sieci, traci zdolność koordynacji swoich działań, nie potrafi funkcjonować w społeczności. Przeciętnie spędza w sieci ok. 7 godz. na dobę, a wg najnowszych badań przeprowadzonych na zlecenie firmy Ericsson, doba elektronicznej aktywności cyberdziecka wynosi 48 godzin. Dla dzieci sieci typowe jest bowiem równoległe użytkowanie mp3, komputera, komórki, telewizora, radia. To daje liniowy czas aktywności przekraczający fizyczne granice doby.

Dzieci sieci miewają problemy z wartościowaniem spraw i ich roli w realnym życiu. Świat realny bywa dla niego drugorzędnym dodatkiem do cyfrowego. Komunikaty w świecie wirtualnym bywają traktowane jako impuls pierwszorzędny. Cyberdzieci miewają zaburzenia rozwoju społecznego, pojawia się u nich skłonność do wycofywania się z życia społecznego poza siecią. Pogłębia to problemy w realnej rzeczywistości. Cyberdzieci miewają zaburzenia wrażliwości moralnej. Ściąganie, fałszowanie autorstwa, pozorowanie własnej pracy traktują jako normę zachowań.

Świat wirtualny wzbudza w Pokoleniu Z emocje o wiele silniejsze niż świat realny. Cyberdzieci miewają podwójną osobowość – dziecko postrzegane w rzeczywistości jako ciche i spokojne bywa w „wirtualu” „mistrzem strzelanek”, „bezwzględnym zabójcą” czy „wyuzdanym erotomanem”. Dzieci sieci miewają zaburzenia emocjonalne wynikające ze zbyt wczesnego kontaktu w cyberprzestrzeni z rozrywkami i problemami ludzi dorosłych.

Szczególnie silny wpływ na kształtowanie się lękowo- agresywnej postawy dzieci- sieci wywiera tzw. flaming, czyli zamieszczanie przez dorosłych w sieci infantylnie obraźliwych komentarzy. Ten mechanizm psychologiczny sprawia, że osobowość normalnego w rzeczywistości realnej człowieka dorosłego w sieci często ulega regresowi emocjonalnemu. Wrażliwość spada do poziomu 5 - latka. Pod wpływem kontaktu z cyberprzestrzenią dzieci i młodzi ludzie miewają niedojrzały, przedmiotowy stosunek do własnego ciała i spraw seksu oraz błędne wyobrażenia na temat satysfakcjonujących form aktywności erotycznej

człowieka. Cyberdzieci miewają także takie zaburzenia emocjonalne jak: lęki, fobie, a także destruktywną wizję świata i relacji międzyludzkich. Typowe dla Pokolenia Z jest zaburzenie poczucia intymności. Od chwili narodzin dziecko jest filmowane i fotografowane nie tylko w sytuacjach oficjalnych, ale i intymnych. Stała obecność gadżetów elektronicznych w życiu dziecka sprawia, że:

- nie ma ono naturalnych odruchów obronnych przed byciem nagrywanym, filmowanym, fotografowanym,
- ma naiwne poczucie bezpieczeństwa w sieci,
- nie respektuje prawa innych do odmowy nagrywania, filmowania, fotografowania,
- nie potrafi precyzyjnie określić nieprzekraczalnych granic intymności,
- nie szanuje potrzeby i prawa innych ludzi do intymności.

Cyberdzieci często stają się sprawcami lub ofiarami cyberprzemocy, która powoduje, przede wszystkim u ofiar, irytację, lęk i zawstydzenie. Nastoletni internauci rzadko informują najbliższe otoczenie o swoich problemach. Jeżeli szukają pomocy, to głównie u rówieśników. Rodzice i pedagodzy rzadko dowiadują się o takich sytuacjach.

Internauci padają ofiarą nękania, zastraszania i gróźb w Internecie i za pośrednictwem telefonów komórkowych. W literaturze fachowej zjawisko to nazwano „**cyberbullyingiem**”, w Polsce pojawia się też pod nazwą „**cyberprzemoc**”. Jest to jedna z popularniejszych form przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. **Cyberbullying może przybierać następujące formy:**

- nękanie, grożenie, zastraszanie, szantażowanie,
- wysyłanie wulgarnych e-maili i smsów,
- wulgarne zaczepki za pomocą komunikatora i na czatach,
- publikowanie i/lub rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć, filmów,
- dopisywanie obraźliwych komentarzy do wpisów w blogu czy na forum dyskusyjnym,
- **włamanie się** na czyjeś konto (np. pocztowe, w portalu społecznościowym, konto komunikatora),
- podszywanie się pod kogoś w celu ośmieszenia go.

W przeciwieństwie do przemocy fizycznej, cyberprzemoc **nie zostawia śladów na ciele** i nie widać jej gołym okiem. Osoby, które doświadczyły cyberprzemocy **czują się zranione** i bardzo przeżywają to, co je spotkało. Pojawiają się u nich nieprzyjemne myśli i uczucia takie jak **bezradność, wstyd, upokorzenie, strach** a czasem również **złość**. Osoba, której przytrafiła się taka sytuacja często ma wrażenie, że wszyscy widzieli lub mogą zobaczyć te nieprzyjemne materiały. Obawia się, że jej znajomi odwrócą się od niej i nie będzie mogła liczyć na ich wsparcie. To powoduje, że czuje się bardzo samotna w tym, co ją spotkało.

Stosunkowo nowym zjawiskiem jest Cyberstalking, to w zasadzie to samo co **stalking** (polska nazwa – nękanie) tyle, że proces prześladowania odbywa się poprzez Internet. Najwięcej przypadków stalkingu to sytuacje **porozstaniowe**. Porzucona dziewczyna bądź chłopiec nie może pogodzić się z rozstaniem i zaczyna za wszelką cenę walczyć o swoje uczucie. W tradycyjnym stalkingu prześladowca śledzi ofiarę, próbuje z nią rozmawiać, dotykać, w końcu zaczyna być agresywny. Może napaść, pobić, zgwałcić a nawet zabić. Cyberstalking w początkowej fazie nie grozi śmiercią. Ofiara jest jednak molestowana on-line np. 300 wiadomości na gadu i maili. Komentarze na forach internetowych, oczernianie „ukochanej lub ukochanego” w Internecie, pisanie do jego/ jej znajomych fantazji na temat związku stalkera z ofiarą to tylko kilka przykładów tego, co może przyjść do głowy prześladowcy. Paradoksalnie, ze względu na materiał dowodowy prościej jest udowodnić na policji nękanie w Internecie niż nękanie w realu.

Gdzie szukać pomocy?

Każdy ma prawo do godności w Internecie. Jeżeli Jesteś atakowana, ktoś Cię straszy lub grozi, działaj w swojej obronie. Zgłoś fakt cyberprzemocy odpowiednim instytucjom (szkoła, policja, www.helpline.org.pl. - 0-800-100-100 lub wyślij e-maila na adres: helpline@helpline.org.pl.)

Strona www.helpline.org.pl zawiera wiele cennych informacji na temat zagrożeń online oraz sposobów radzenia sobie z nimi.

- Nie kasuj otrzymanych wiadomości – mogą okazać się jedynym dowodem w sprawie,
- zrób screen – to następny sposób na zabezpieczenie dowodów, niezbędny w sytuacji, gdy cyberbullying ma miejsce np. na czacie czy forum internetowym lub wtedy, gdy ośmieszające treści zostały zamieszczone na jakiejś stronie internetowej (trzeba pamiętać, że mogą z niej zniknąć, a my stracimy dowód przestępstwa)

(Jak zrobić screen: naciskając klawisz „Print Screen”, robisz zdjęcie tego, co jest w danej chwili widoczne na monitorze. Otwórz program tekstowy (np. WORD) lub do obróbki plików graficznych (np. PAINT). Żeby wkleić tam Twój screen, naciśnij równocześnie klawisze „Ctrl” i „V”. Zapisz plik.),

- nie kontaktuj się ze sprawcą cyberprzemocy, dzięki temu unikniesz prowokowania go do dalszych działań,
- skonsultuj się z prawnikiem – pomoże Ci ocenić, czy doszło do przestępstwa i jakie działania prawne można w tej sytuacji podjąć,
- skontaktuj się z Helpline.org.pl pod bezpłatnym numerem 800 100 100, wyślij wiadomość e-mail na adres helpline@helpline.org.pl lub porozmawiaj na czacie z tej strony,

- pomoc możesz uzyskać również w Fundacji Dzieci Niczyje, która jest organizacją pozarządową o charakterze non-profit, której celem jest ochrona dzieci przed krzywdzeniem oraz pomoc dzieciom krzywdzonym, ich rodzinom i opiekunom

Biuro Fundacji

ul. Katowicka 31

03-932 Warszawa

tel./fax: 22 616 02 68. 22 616 03 14, e-mail: fdn@fdn.pl